

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Klimaat

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T   (algemeen)

F   (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum

Betreft Aanbiedingsbrief rapportage PBL doelbereik 2020 en proces uitvoering
Urgenda-vonnis

Ons kenmerk

DGKE-K / 18325805

Bijlage(n)

1

bGeachte Voorzitter,

Mede namens de [PM] stuur ik u hierbij de rapportage van het PBL "Actualisatie van de raming van broeikasgasemissies, het aandeel hernieuwbare energie en energiebesparing voor het jaar 2020". Deze rapportage is gevraagd omdat er in 2018 geen NEV is uitgebracht en is bedoeld om inzicht te geven in het doelbereik van de afspraken uit het Energieakkoord en de broeikasgasemissies in 2020. Deze rapportage betreft een (gedeeltelijke) actualisatie van de energie- en emissieramingen uit de Nationale Energieverkenning 2017 (NEV) en is geen integrale doorrekening. De actualisatie beperkt zich tot het zichtjaar 2020 en hanteert een eenvoudiger methodiek dan gebruikelijk voor de NEV, zo is er in deze actualisatie gerekend met de brandstof- en CO₂-prijzen uit de NEV 2017.

Hieronder geef ik allereerst een samenvatting van de conclusies van de rapportage van het PBL. Vervolgens geef ik mijn appreciatie van de uitkomsten van de analyse van het PBL voor wat betreft de uitvoering van het Urgenda-vonnis en het Energieakkoord. Daarna ga ik in op de vervolgstappen die het kabinet zal zetten voor de uitvoering van het Urgenda-vonnis.

Samenvatting

Uit de actualisatie van PBL komt naar voren dat de verwachte emissiereductie in 2020 ten opzichte van 1990 naar verwachting uitkomt op 21% (17-24%). De verwachte uitstoot ligt daarmee, ondanks de aanvullende maatregelen die eerder dit jaar zijn genomen om de doelstellingen van het Energieakkoord volledig te realiseren, onder het niveau dat het PBL had geraamd in de NEV 2017. De oorzaak hiervan is onder andere gelegen in gunstigere verwachtingen van de economische groei tot en met 2020 en een aantal wijzigingen in de energie- en emissiestatistieken. De ramingen van het PBL zijn voorzien van een forse onzekerheidsbandbreedte. Het PBL ziet onzekerheden rond de economische en fysieke ontwikkelingen, energie- en CO₂-prijzen, ontwikkelingen in de elektriciteitsmarkt van buurlanden en weersomstandigheden. De analyse beschrijft dat als gevolg van de hogere ETS-prijs dan waarmee is gerekend in de NEV 2017, de emissies mogelijk 1 Mton lager zouden kunnen uitvallen. Evengoed wijst de analyse er echter op dat het PBL verwacht dat, gegeven de onzekerheid, de emissiereductie waarschijnlijk eerder lager dan hoger zou uitvallen.

De analyse van het PBL laat zien dat het bereiken van de Energieakkoord-doelen dichterbij is gekomen, maar de doelen nog niet binnen bereik zijn. Het aandeel hernieuwbare energie groeit in 2020 naar verwachting naar [PM aangepaste notitie PBL] op basis van werkelijke productie (12,1% op basis van de Europese methodiek). Weliswaar is de productie van hernieuwbare energie in 2020 ten opzichte van de NEV 2017 in absolute zin toegenomen, maar doordat het finale energieverbruik ook is gestegen is de relatieve bijdrage (het aandeel) hernieuwbare energie desondanks lager dan in de NEV 2017 werd verwacht. De toegenomen hernieuwbare energieproductie komt vooral van meer windenergie op zee, meer zonnestroom en meer biobrandstoffen. Ten aanzien van het doel om in 2020 te komen tot 100 PJ extra energiebesparing, geeft de analyse van het PBL aan dat de extra energiebesparing is toegenomen ten opzichte van de NEV 2017 tot 81 PJ in 2020 **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** Dat komt in belangrijke mate door de invoering van de informatieplicht onder Wet Milieubeheer, de regeling Energie-efficiëntie en hernieuwbare energie voor de glastuinbouw (EHG) en door meer aanvragen voor warmtepompen onder de ISDE-regeling.

Appreciatie

Om uitvoering te geven aan het gerechtelijk bevel in het Urgenda-vonnis, is de Staat verplicht om in 2020 25% emissiereductie ten opzichte van 1990 te realiseren. Zoals al eerder aan uw Kamer aangegeven, geeft het kabinet uitvoering aan de uitspraak van de rechter (Kamerstukken 30196, nr. 503 en 32 813, nr. 144). Met de aanvullende maatregelen die in februari 2018 (Kamerstuk 30196 nr. 573) zijn aangekondigd om de doelstellingen van het Energieakkoord te realiseren was de verwachting dat daarmee de 25% reductie binnen bereik zou komen. De rapportage van PBL laat zien dat deze maatregelen weliswaar extra hernieuwbare energieproductie, meer energiebesparing en CO₂-reductie hebben opgeleverd, maar dat deze effecten ruimschoots worden gecompenseerd door extra emissies als gevolg van andere factoren. De resultaten die in de analyse van PBL zijn geschetst stellen het kabinet voor een grote aanvullende opgave. Op basis van de gewijzigde ramingen komt de reductieopgave van 25% in 2020 overeen met een aanvullende opgave van 9 Mton CO₂-reductie, uitgaande van de middenwaarde van de bandbreedte (21%).

Voor wat betreft het doelbereik van de Energieakkoord-doelen, geeft de analyse een teleurstellend beeld. Tegelijkertijd constateer ik dat nog niet alle aanvullende maatregelen die in februari 2018 zijn aangekondigd in Uitvoeringsagenda 2018 van het Energieakkoord door het PBL volledig worden meegenomen in de doorrekening. Zo is de actualisatie van de erkende maatregellijsten onder de Wet Milieubeheer niet meegenomen in deze analyse, worden de inspanningen van Aedes om te voldoen aan de afspraak om in 2020 een gemiddeld label B te realiseren niet gewaardeerd en is de inschatting van de productie van windenergie op land lager dan door RVO in de laatste monitor (Kamerstuk 33612 nr. 68) wordt voorzien. Het is nu aan de Energieakkoord-partijen om naar aanleiding van de prognoses van het PBL te bezien welke extra inspanningen zij zullen doen om de doelstellingen uit het Energieakkoord binnen bereik te brengen.

Uitvoering Urgenda-vonnis

De analyse van het PBL geeft aan dat er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om uitvoering te geven aan het Urgenda-vonnis. Op dit moment werkt het kabinet diverse mogelijke maatregelen uit die kunnen worden ingezet om in 2020 extra CO₂-reductie te realiseren. Daarbij wil het kabinet bij voorkeur maatregelen treffen die recht doen aan de afspraken uit het Ontwerp-Klimaatakkoord: het kabinet vindt het van belang dat de aanvullende maatregelen in principe in lijn zijn met kosteneffectief en gedragen klimaatbeleid richting 2030. Ook hecht het kabinet er veel waarde aan om maatregelen te treffen die daadwerkelijk een bijdrage leveren aan het tegengaan van klimaatverandering. Maatregelen die bijdragen aan emissiereductie in Nederland maar die leiden tot weglekeffecten van CO₂-uitstoot en banen naar het buitenland moeten zoveel als mogelijk worden voorkomen.

[Op basis van bovenstaande uitgangspunten heeft het kabinet daarbij in ieder geval de volgende maatregelen voor ogen: de sluiting van een oude kolencentrale die geen bijstook van biomassa toepast, de reductie van lachgasemissies (sterke broeikasgassen) in de industrie en de afschaffing van de vrijstelling voor de verbranding van buitenlands afval in Nederlandse afvalverbrandingsinstallaties. Uitvoering van deze maatregelen zal de komende periode worden uitgewerkt en voorbereid. Gezien de relatief korte doorlooptijd om deze maatregelen te realiseren, dient daarbij ook oog te zijn voor mogelijke (negatieve) effecten op specifieke stakeholders.]

Vervolgproces

[Naar verwachting zijn bovenstaande maatregelen nog niet voldoende om de benodigde extra CO₂-reductie te realiseren om volledig uitvoering te geven aan het Urgenda-vonnis.]De komende weken zal het kabinet om die reden alle mogelijke maatregelen die bij kunnen dragen aan CO₂-reductie in 2020 nader uitwerken. Daarbij wordt in kaart gebracht of deze maatregelen technisch en juridisch realiseerbaar zijn, wat de financiële consequenties zijn en welke overige (maatschappelijke) effecten met de uitvoering van de maatregelen gepaard gaan. Omdat het een forse aanvullende opgave betreft, wil het kabinet een gedegen afweging maken waarbij enerzijds recht wordt gedaan aan de uitvoering van het vonnis, en anderzijds aan de eventuele negatieve maatschappelijke gevolgen die gepaard gaan bij het treffen van maatregelen. Bovendien speelt daarbij nog de vraag op welke wijze moet worden omgegaan met de forse onzekerheidsbandbreedte en de aannames over o.a. de ontwikkeling van de CO₂-prijs en de aanvullende beleidsmaatregelen die door het PBL in de actualisatie worden gehanteerd.

Het kabinet streeft ernaar om [in maart] een maatregelenpakket te presenteren. Conform de motie Leijten-Nijboer (Kamerstuk 35 095 nr. 9), wil het kabinet vervolgens met uw Kamer over dit maatregelenpakket in gesprek. Uitgangspunt is dat het maatregelenpakket voor 1 mei 2019 vastgesteld moet worden, waarna het door het PBL kan worden meegenomen in de Klimaat en Energieverkenning (KEV) 2019. In deze integrale doorrekening zal op basis van een actualisatie van externe

factoren, het bestaande beleid en het aanvullende maatregelpakket inzicht worden geboden in de verwachte broeikasgasreductie in 2020.

Eric Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat